

I v Afrike znie ruština!

Pavol Adamka, Jazykové centrum FF UKF v Nitre, padamka@ukf.sk

V súčasnosti sme si už i my rusisti zvykli na možnosti zúčastňovať sa najrozmanitejších podujatí po celom svete. Konferencie, zacielené na ruský jazyk, sa v pravidelných intervaloch organizujú takmer na všetkých kontinentoch. Výnimkou z tohto pravidla do nedávneho obdobia bola Afrika, ktorú v našom prostredí vnímame výlučne ako exotickú, resp. už tradičnú dovolenkovú destináciu, alebo všeobecne ako krajinu tretieho sveta, nie to ešte ako oblasť so značným vedeckým a intelektuálnym potenciálom. Prekonať tieto stereotypy a preklenúť absenciu ruskojazyčných odborných podujatí sa priekopnícky pokúsil **Vyšší inštitút jazykov Tunisa** (Institut Supérieur des Langues de Tunis), pôsobiaci ako súčasť Univerzity Kartága, ktorý v dňoch **16. – 18. apríla 2012** zorganizoval v tejto severoafrickej metropole medzinárodnú vedeckú konferenciu **Jazyk – reč – špecializácia (ruský jazyk v sfére medzinárodného turizmu)**. A musíme uznať, že sa mu to úspešne podarilo!

Samotná konferencia, plánovaná pôvodne na september predchádzajúceho roku, ale v súvislosti s revolučnými udalosťami v krajine presunutá na „spokojnejšie“ obdobie, si svoj cieľ formulovala pomerne skromne: ako stretnutie špecialistov v oblasti vyučovania ruského jazyka a profesionálov zo sféry turistickej industrie, vzájomnú výmenu svojich skúseností v otázkach integrácie ruského jazyka do sféry turizmu. Na rozdiel od iných odborných fór, táto mala primárne pragmatický zmysel – jej cieľom nebolo sústredenie na jednom mieste masy „odborníkov“, ktorí odprezentujú svoj príspevok a tým ich poslanie končí, o čom svedčí i pomerne skromný počet starostlivo vybraných vystupujúcich (celkovo za 3 dni odznelo len 25 prezentácií) – o to zvlášť, že všetci sme sa stali oficiálnymi hosťami Tuniskej republiky a všetky pobytové náklady nieslo miestne ministerstvo vyššieho školstva. Napriek pomerne komornej zostave bol však pracovný program značne náročný. Primárnym impulzom pre uskutočnenie tejto konferencie a jej dominantným cieľom bola predovšetkým snaha zvýšiť uplatniteľnosť tuniských študentov ruského jazyka v oblasti domáceho a medzinárodného turizmu, dostať do obecného povedomia Tuniska samotnú existenciu vlastných špecialistov v tejto oblasti, vplývať na formovanie turistického produktu a kvalitu služieb, ktoré pritiahnu do krajiny ruských klientov. Toto boli nosné témy nielen okrúhleho stola, ale i každodenných diskusií, ktoré sa viedli po každom vystúpení za aktívnej účasti študentov (ktorí každý deň zaplňali haly, diskutovali a reagovali na vypočuté, rozoberali s nami rôzne problémy počas prestávok v rokovaní a „vydržali“ to s nami vždy až do konca), a boli často dlhšie ako samotná

prezentácia. Tejto udalosti sa dostalo i širokej medializácie – jej otvorenie sa stalo jednou z hlavných správ spravodajstva celoštátnej televízie, organizátori i hostia konferencie dostali svoj priestor v raňajšej relácii *Dobré ráno Tunis*, jej priebeh a závery boli prezentované na vlnách všetkých štátnych a viacerých súkromných rádií.

Napriek plánovanému začiatku konferencie, musíme priznať, že v skutočnosti sa táto začala už o deň skôr a to v diskusiách o turistických perspektívach s riaditeľom inštitútu,

ktorý sa nás ujal hneď po našom prilete, a potom na spoločnej večeri s našimi ruskými, ukrajinskými a alžírskymi kolegami.

Prvý oficiálne pracovný deň začal v „smaragdovej sále“ hotela Mechtel v centre Tunisa slávnostným otváracím slovom

rektora Univerzity Kartága Lassada Asmiho a mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Ruskej Federácie v Tunisku A.P. Šeina. Po programovom vystúpení riaditeľa Inštitútu jazykov *Ouannesa Hafiane*a (Formovanie profesijnej kompetencie tuniských študentov – budúcich špecialistov v sfére turizmu) odznelo ďalších 9 príspevkov, centrálne zameraných na formovanie lingvo-metodologického základu vyučovania ruského jazyka ako prostriedku profesionálne orientovanej komunikácie v oblasti turizmu: *Ol'ga A. Uskova* (Moskva) sa venovala jazyku obchodnej komunikácie v systéme vyučovania ruského jazyka ako cudzieho, *Natália M.L. Akulenková* (Kaluga) analyzovala interkultúrnu komunikatívnosť ako základná súčasť obchodnej kultúry špecialistu, na ňu nadviazala *Natalia I. Ušakova* (Charkov) štúdiou o prostriedkoch neverbálnej a paraverbálnej komunikácie pri vyučovaní interkultúrnemu dialógu, *Lamine Morsi* z miestneho inštitútu, ktorý hovoril o vplyve rôznorodosti kultúrnych noriem na komunikáciu a správanie sa tuniského manažéra a ruského turistu. *Pavol Adamka* (UKF Nitra) v rámci tejto tematiky prezentoval vlastnú metodickú koncepciu, ktorú uplatňuje pri vyučovaní ruštiny manažérom kultúry a turizmu na UKF v Nitre. *Irina V. Kaznyškina* (Jaroslavl) predstavila metodiku použítú pri tvorbe *Expres-kurzu* pre pracovníkov turistického servisu „Päť hviezd“ (a učebnicu, ktorá na jej základe vznikla), *Dhouib Khaled* (Tunis) zas koncept praktického rusko-francúzskeho slovníka pre potreby tuniského turizmu. Ďalší tuniskí kolegovia informovali o lingvokulturologických zvláštnostiach reklamných textov v oblasti turizmu (*Munira Khibish*) a analyzovali internet reakcie ruských turistov na oddych v tejto krajine (*Ol'ga Melechinová*).

V nastúpenom trende sa niesol i druhý deň konferencie, ktorý tentoraz prebiehal v priestoroch hosťiteľského Vyššieho inštitútu jazykov Tunisa. V rámci 14 príspevkov sa pertraktovali okrem už spomínaných didaktických tém i témy z oblasti interkulturality, translológie, ale i histórie. Rokovanie otvoril *Mochsen Tuns*i (riaditeľ rádia Sfax a súčasne i pedagóg hosťiteľského inštitútu), ktorý charakterizoval postavenie ruského jazyka v revolučnom Tunisku. V podobnom duchu sa nieslo i vystúpenie *Mariam Guider* (Tunis),

venované nacionálnym stereotypom vnímania Ruska a Rusov v krajinách Magrebu. Oblasť ruskojazyčného vzdelávania pokryli príspevky *Eleny Zelenickej* (UKF v Nitre; Aktuálne problémy vyučovania ruského jazyka ako cudzieho v systéme univerzitného vzdelávania), *Jeleny E. Jel'covej* (Tunis; Ruské jazykové správanie ako aspekt vyučovania RKI), *Ludmily V. Dobrovoľskej* (Odesa; Texty s frazeologickými jednotkami ako materiál interkulturálneho rozvoja), *Munira Zerkiho* (Tunis; Vyučovanie RJ na základe ruskej rečovej kultúry, rečového správania a somatického jazyka), *Anny V. Golubiovovej* (hlavný redaktor vydavateľstva Zlatoust, Peterburg; Ruský jazyk v špecifických cieľoch: prehľad existujúcich prístupov k učebniciam), *Fatihy Guenniche* (Oran, Alžírsko; Špecifiká vplyvu rodného jazyka a jazyka-sprostredkovateľa na ruský jazyk ako cudzí v alžírskom auditóriu), *Aliho Anwara* (Irak, Lingvometodologická typológia ťažkostí osvojenia si ruského jazyka arabskými študentami), *Bedauia Babreddina* (Tunis; Chyby a jazykové ťažkosti tuniských študentov v písomnom prejave a spôsoby ich prekonávania), *Taleba Mohammeda Nour-Eddinea* (Oran, Alžírsko;

Ruský jazyk: od komunizmu k liberalizmu (predpoklady, metódy a motivácia)) a *Jeleny Attaui* (Tunis, Zvláštnosti vyučovania RJ deťom-bilingvom). Zaujímavé pohľady na skúmané oblasti ponúkli tuniskí kolegovia *Mohamed Derbel*, skúmajúci ťažkosti prekladu dokumentov administratívneho a právneho charakteru z arabčiny a francúzštiny do ruštiny a *Najmeddine Kazdaghli*, ktorý analyzoval tunisko-ruské konzulárne kontakty v období francúzskeho protektorátu.

V prerušených diskusiách sme každý večer pokračovali na „receptiách“, ktoré pre nás v rôznych štýloch (sfaxský, marocký a tuniský, čo sa odrážalo na výzdobe, v hudbe i v menu večera) pripravil vo vlastnej reštaurácii Cartage Inštitút turizmu (Institut de Turisme).

Tretí deň konferencie bol venovaný okrúhlemu stolu na tému Ruský jazyk v sfére medzinárodného turizmu. Po referáte generálnej riaditeľky ruskej turistickej kancelárie „Spa voyage“ (*A.N. Ben-Nasr*) o úlohe ruského jazyka v prilákaní ruských turistov do Tuniska, sa rozprúdila vyše trojhodinová značne búrlivá diskusia, zameraná na riešenie pragmatických otázok rozvoja miestneho turizmu a uplatniteľnosti študentov na tomto trhu, na problémy masového i individuálneho turizmu, na úlohy a vplyv štátu a súkromného sektoru v tejto oblasti, na výmenu skúseností v oblasti transformácie turistického priemyslu v dôsledku politicko-spoločenských premien a i.

Po náročnom (práca konferencie každý deň začínala ráno okolo deviatej a končila okolo šiestej hodiny podvečer) dva a pol dňovom odbornom programe sme poobede spoločne vyrazili spoznávať krásy hlavného mesta – predovšetkým historickú Medínu (tú sme mali my to šťastie vidieť už v deň nášho priletu), zrúcaniny púnskeho a neskoršie rímskeho Kartága a malebnosť fotogenického Sidi-bou-Said s jeho charakteristickou stredomorskou architektúrou v bielej a modrej farbe.

Na záver by som si dovoľil poďakovať organizátorom – Ouannesovi Hafianeovi a Jelene Jel'covej, ako i všetkým ich spolupracovníkom – za krásne chvíle a starostlivosť, ktorú nám venovali počas celého nášho pobytu.

لجميع جزيلًا شكرًا

Dovidenia na konferencii **Jazyk – reč – špecializácia II!**